

MESLEK YÜKSEKOKULU TEKNİK VE SOSYAL PROGRAM ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL KARŞILAŞTIRILMASI SONUCU GİRİŞİMCİ KİŞİLİK EĞİLİMLERİNİ ORTAYA KOYMAYA Yönelik Bir ALAN ARAŞTIRMASI

Nilay Kaleli KARASAKAL

Kocaeli Üniversitesi, Kandıra MYO

Doktor

nilaykaleli@yahoo.co.uk

Barış AKSU

Kocaeli Üniversitesi, Kandıra MYO

Doktora Öğrencisi

barisaksu@hotmail.com

Özet

Üniversiteye atılan ilk adımla yaşamlarında yeni bir sayfa açan gençlerin farklı şehirlerde ve farklı insanlar arasında kendi ayaklarının üzerinde durabilme çabaları kaçınılmazdır. Bu süreç boyunca gençlerin kendilerini ifade edebilme becerileri gelişmekte ve kişiliklerindeki boşluklar tamamlanmaya başlamaktadır. Elbette ki bu dönemde bireylerin içinde buldukları sosyal, kültürel ve ekonomik durumlara göre kendilerini tanıma ve toplum içerisindeki diğer bireylerle sosyal açıdan kendilerini karşılaştırma sürecin doğal bir sonucu olacaktır. Bilindiği gibi üniversitelerde özellikle Meslek Yüksekokullarında gençlerin tercih ettiği programlar teknik programlar ile sosyal programlar olarak ayrılmaktadır. Bu programlarda eğitim gören öğrencilerin sosyal karşılaştırma sonucu özgüvenlerini sağlama konusunda ne derece başarılı oldukları ve özellikle uzmanlaştıkları bölümün bu noktada bir etkisinin olup olmadığı önemli bir konudur.

Yapılan bu çalışma ile Meslek Yüksekokullarının farklı programlarında okuyan öğrencilere sosyal karşılaştırma ölçeği uygulanmış ve bu öğrencilerin program farklılığının, onların kişisel özgüven oluşturmada ve beraberinde girişimci kişilik eğilimlerinin oluşmasında bir etkisinin olup olmadığını ortaya koymak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Özgüven, Sosyal Karşılaştırma, Girişimci Kişilik, Meslek Yüksekokulu*

Alan Tanımı: Girişimci Kişilik (Girişimcilik)

A Field Study On Revealing The Entrepreneurial Personality Trends As A Result Of Social Comparison Of Vocational School's Technical And Social Program Students

Abstract

Young people, who open a new page in their lives with the first step to university, have inevitable efforts to stand on their own two feet in different cities with different people. Throughout this process, the skills of expressing themselves develop and gaps in their personality begin to complete. Of course, during this period, according to the social, cultural and economic conditions in which the individuals are, the recognition of themselves, and comparing themselves socially with other people in the community, will be a natural result of the process. As is known, at universities, especially in vocational schools, the programs preferred by young people are allocated as technical and social programs. As a result of social comparison, it is an important issue to what extent the students, studying in these programs, are successful in providing self-confidence and whether there is especially an impact of the their specialized department.

With this study, by applying the scale of social comparison, it is aimed to determine whether there is an impact of program differences in formation of personal self-esteem and entrepreneurial personality tendencies of the students studying in different programs of Vocational Schools.

Key Words: *Self Reliance, Social Comparison, Entrepreneurial Personality, Vocational School*

JEL Code: L26

1. GİRİŞ

Bireylerin duygusal, fizyolojik ve sosyal gereksinimlerini giderme zorunluluğu, davranışlarının temelini oluşturmaktadır. Bireyler bu duygusal, sosyal ve fizyolojik gereksinimlerini karşılarken doğal olarak başkalarıyla etkileşim halinde

olmakta, bazen kendilerini diğer insanlarla kıyaslamaktadırlar. Kıyaslama yapmak, benliğimiz hakkında bilgilenmemiz için iyi bir kaynaktır.(Erözkan, 2004:1)

Yukarıda bahsedilen kıyaslama eylemi, literatürde sosyal karşılaştırma süreci olarak karşımıza çıkmakta hatta süreç, ‘sosyal karşılaştırma kuramı’ olarak tanımlanmaktadır. Bu karşılaştırma süreci biliçli ya da bilinçsiz olsun sonucunda insanlar kendileri hakkında bir düşünceye sahip olurlar.

Sosyal karşılaştırma kuramı, 1954 yılında Lean Festinger tarafından geliştirilmiştir. Festinger, insanların tam olarak yeteneklerinin, sıfatlarının farkında olduğu zaman, motive olduklarını ve bunu anlamak için de bireyin diğer insanlarla kendini mukayese ettiğini savunmaktadır. Sosyal karşılaştırma kuramı şu şekilde özetlenebilir;(http://notoku.com/sosyal-kiyaslama-teorisi)

- İnsanlar kendi düşünce ve yeteneklerini geliştirme sürecine sahiptir
- Fiziksel standartların yokluğunda insanlar kendilerini diğer insanlarla karşılaştırarak geliştirirler
- Genelde insanlar kendi benzerleriyle karşılaşmayı tercih ederler

Festinger, sosyal ilişkilerde, sosyal karşılaştırmanın anahtar değişken olduğunu vurgulamış ve ilk kapsamlı sosyal karşılaştırma kuramını geliştirmiştir. Sosyal karşılaştırma, insanların kendi niteliklerini başkalarının nitelikleriyle karşılaştırmaları ile ilgili bilişsel yargıları anlamına gelmektedir. Karşılaştırmalarda önemli olan öz değerlendirmelerdir.(Öksüz, Malhan, 2004)

İnsanlar sadece yetenek ve düşüncelerini değil; duygularını, kişiliklerini, kazanımlarını, statülerini, prestijlerini de karşılaştırmaktadır. Sosyal karşılaştırma, bu yönüyle bireyin sosyal yaşamını ve ruh durumlarını da çok etkilemektedir.

Bazı insanlar önemli bir amacı gerçekleştirme bağlamında başarısız olduklarında ümitsizliğe kapılırken, bazıları da kişilerarası ilişkilerinde reddedilme ya da kayıp yaşadıklarında ümitsizliğe kapılırlar.(Joiner, 1995:365)

Özerk ya da özeleştirici insanlar, yüksek başarı ve statü ihtiyaçları ve önemli amaçlara ulaşmayı, kişisel bağımsızlık ve özgürlüğü değerlendirirler.(Giordano, Wood ve Mihela, 2000:438)

Birçok araştırmacı diğer insanlarla yapılan kıyaslamaların depresyonun başlangıcı, devamı ve gelişimi üzerinde oldukça önemli olduğunu saptamıştır. Bu noktada

sosyal karşılaştırmalar, depresyondaki bireylerin olumsuz özeleştirilerini devam ettirmelerine etki eder.(Swallow, Kuiper, 1988)

Sosyal karşılaştırmalar, depresyonla ortaya çıkan diğer bilişsel ve duygusal sonuçları da doğurabilir. Örneğin bazı yönler bakımından kendini, kendisinden daha üstün olan diğer insanlarla karşılaştıran kişinin ruh halinde ve moralinde olumsuz etkiler ortaya çıkabilir. Oysa, kendini, kendisine göre daha aşağı düzeyde kişilerle karşılaştıran kişinin ruhsal durumu gelişir ve morali yükselir. Sosyal karşılaştırmalar depresyondaki bireylerin motivasyon, iyimserlik, umut gibi duygularını da etkileyebilir.(Lockwood, Kunda, 1997)

Sosyal karşılaştırma kavramı artık günümüzde, Festinger'in kuramında ele alınan rasyonel bir karşılaştırma ve enformasyon edinme süreci olarak değil; aksine kişilerin öznel iyi oluşlarını destekleyici ve benlik değerini yüceltici bir amaca yönelik bir süreç olarak görülmektedir.(Kaya, Gitmez, 2007:7)

Bu noktada sosyal karşılaştırma sürecinde karşımıza çıkan önemli bir kavram da benlik kavramıdır. Kişiliğin öznel yanını ifade eden benlik son yıllarda üzerinde çok çalışılan konuların başında gelmektedir. Benlik, insanın kendi kişiliğine ilişkin kanıların toplamı, insanın kendini tanıma ve değerlendirme biçimidir.(Çakmak, Kara, 2011:301)

Benlik algısı yüksek bireylerin öz saygıları, öz güvenleri ve ben algılamaları güçlüdür. Bireylerarası ilişki ve etkileşim kurmada başarılıdırlar. Kendilerini üretme ve gerçekleştirme yetenekleri gelişmiştir. Sosyal süreçleri daha iyi kullanır, yeni durumlara ve süreçlere uyum yetenekleri yüksektir. Sosyal ilişki ve çevre edinme konusunda daha başarılıdırlar.(Tutar, Altınöz, Çakıroğlu, 2009:490)

Benlik, bireyin kendi kişiliğine ilişkin algılarının bütünü, bireyin kendisini tanıma ve değerlendirme şeklidir ve bu yönüyle benlik kişiliğin öznel bir yanındır ve insanın iç varlığını oluşturduğundan, kişilik gibi anlaşılması güç ve karmaşık bir kavramdır.(Güney, 2006:210)

Bireyin kendisiyle ilgili düşünceleri, algılamaları ve inançları benliğini ve bilincini oluşturmaktadır. Benliğini tam olarak ortaya koyan birey, kendini gerçekleştirmiş olan birey değil, kendini gerçekleştirmekte olan bireydir. Diğer bir deyişle, benliğin gelişimi sürekli bir ilerleme ve süreklilik gösterme durumundadır.(Kara, 2009:76)

Gerçekçi bir benlik algısına sahip bireylerin gelecekte beklenenleri gerçekçi ve ulaşılabilir hedeflerden oluşmaktadır. Bu bireyler, strese karşı daha dirençlidirler

ve yaşam içerisindeki stres durumları ile başa çıkmada daha başarılı olmaktadır. Yine bu bireyler, algı ve kanaatlerine güvenmekte, yaşam ve çalışma yaşamı içerisindeki durumlarının bireysel çabaları tarafından belirleneceğine inanmaktadır. Öte yandan; gelişmemiş bir benliğe sahip olan bireyler ise; başkalarına ve kendilerine güvenmezler, yeni yaşantı ve düşüncelere endişe ile yaklaşır, kendileri ile yüzleşmekten kaçınırlar, sürekli ve nedensiz olarak bir başkalarını kızdırmamak duygusunu yaşarlar, dikkat çekmekten kaçınırlar ve sosyal ilişkiler kurmada başarısızdırlar. Bu bireyler dostça ilişki kuramazlar, çünkü çevre onlar için güvenilmezdir. Kendi kararları yoktur, sürekli diğerleri tarafından kullanılmış ve risksiz kararlar alırlar.(Bayat, 2003:7-8)

Sosyal karşılaştırma süreci, bireyin sosyal kimlik oluşturmada etkili bir süreç olarak karşımıza çıkar. Kendisini çevresindeki diğer bireylerle karşılaştıran birey, toplum içerisinde kendini bir sınıfa koyar.

Bilindiği gibi sosyal kimlik kuramının temel varsayımı; insanların kendilerine ilişkin olumlu değerlendirmeler yapmak ve böylece de benlik saygılarını yükseltmek yönünde güdülenmiş olduklarıdır. Sosyal kimlik kuramı, insanların kendilerini de, sınıflandırdıklarını ve benlik saygılarını yükseltme görevini de, bu sınıflandırma sonucunda edindikleri sosyal kimliklerine yüklediklerini ileri sürer. Sınıflandırma süreci sonunda birey, kendisi için anlamlı olan bir gruba üyeliğinden bir sosyal kimlik çıkarır. Grubunu ne kadar olumlu algıladığı, sosyal kimliğinin ne kadar olumlu olacağına belirleyicisidir. Sonuç olarak, bireyler, olumlu bir sosyal kimlik edinme yönündeki eğilimlerinin etkisiyle, kendi gruplarını, kendileriyle eşit düzeyde olan ya da kendilerinden biraz daha üstün olan bir kıyaslama grubuyla, gruplarını kayırarak karşılaştırırlar. İşte, sosyal kimlik kuramının, Festinger'in etkisiyle ortaya koyduğu 'sosyal karşılaştırma' yaklaşımı budur.(Demirtaş, 2003:138)

Yukarıdaki açıklamalardan sonra araştırmada kullanılan sosyal karşılaştırma ölçeğindeki kişilik özelliklerine bakıldığında; bu özelliklerin birçoğunun girişimci kişilik özellikleri ile örtüştüğü görülmektedir. Benlik algısı yüksek bir birey için ölçekte verilen özellikler şu şekilde sıralanabilir; yeterli/üstün, becerikli, başarılı, sevilen biri, dışa dönük, yalnız değil, Kabul edilmiş, sabırlı, hoşgörülü, inisiyatif sahibi, cesur, kendine güvenli, atılgan, düzenli, aktif, kararlı, sempatik ve hakkını arayıcı.

Literatürde verilen başarılı girişimcilerin kişisel özellikleri şu şekilde de sıralanabilir; (Ercan, Sünbül, 2009:197)

- Yaratıcı düşünme becerisi
- Yüksek düzeyde çalışma arzusu
- Cesaret, tutku ve kararlılık
- İnsanlarla üst düzeyde ilişki kurabilme becerisi
- Kendisini yazılı ve sözlü ifade edebilme becerisi
- İşini sevmesi ve iş motivasyonu
- Zengin bir bilinçaltı ve hayal kurma gücü
- Ekip ve takım çalışmasına yatkınlılık
- Kişisel vizyonu ve misyonunun olması
- Değişime, dönüşüme açık ve istekli olması
- Esnek toleranslı davranabilme gücü
- Samimi, güvenilir, sempatik ve esprili kişilik
- İnsanları inandırma ve ikna kabiliyetinin yüksek olması
- Yönetim becerisi ve liderlik yeteneği
- İş bitirme azmi ve heyecanı
- İleri görüşlülük ve fırsatları yakalama alışkanlığı

Her iki özellikler grubu karşılaştırıldığında, **yeterli/üstün, başarılı, sevilen biri, dışa dönük, sabırlı, inisiyatif sahibi, cesur, kendine güvenli, atılgan, kararlı, sempatik ve hakkını arayıcı** şeklindeki ölçekte varolan özelliklerin birbirine yakın olduğu görülmektedir. Yapılan bu araştırma ile Meslek Yüksekokullarının farklı programlarında okuyan öğrencilere sosyal karşılaştırma ölçeği uygulanmış ve bu öğrencilerin program farklılığının, onların girişimci kişilik eğilimlerinin oluşmasında bir etkisinin olup olmadığını ortaya koymak amaçlanmıştır.

2.ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

2.1.ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Anket yöntemiyle toplanan verilerde rassal örnekleme kullanılmıştır. Anket üniversitelerin ön lisanslarındaki Teknik ve Sosyal programlarında okuyan öğrencilere uygulanmıştır. Ankette demografik bilgilerin yanı sıra 1'den 6'ya kadar (1-Negatif, 6-Pozitif) işaretleme alanı olan Sosyal Karşılaştırma Ölçeği yer almıştır. Toplanan verilerin analizi SPSS 17 istatistik paket programı ile yapılmıştır. Analizlerde Ki-kare Testi, Spearman Korelasyon Testi, Kruskal Wallis Testi, Mann-Whitney U Testi, Medyan Testi ve t-test kullanılmıştır. Sonuçlar Excel programında özet tablo ve grafikler biçimine getirilmiştir. Tüm

analizlerde istatistiki anlam düzeyi olarak %5 (p=0,05) kullanılmıştır. Sonuçlar miktar (n), yüzde (%) ve ortalama \pm standart sapma olarak tablolarda gösterilmiştir.

2.2.ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Çalışmaya katılan öğrencilerin yapısına genel olarak bakıldığında bunların %56,9'unun Teknik ve %43,1'inin de Sosyal programlarda okumakta olduğu görülmektedir. Bu öğrencilerin büyük bir çoğunluğu (%66,9) 20 yaş ve aşağısında yer almaktadır. Ayrıca ankete katılanların %71,5'i kız öğrencilerden oluşmaktadır. Bu öğrencilerin örgün veya ikinci öğretimde olmalarına göre neredeyse eşit oranda dağılmışlardır. (Tablo 1)

Tablo 1. Çalışmaya katılanların demografik yapısının program türüne göre dağılımı

		Program				Toplam (n=239)	
		Sosyal (n=136, %56,9)		Teknik (n=103, %43,1)			
		n	%	n	%	n	%
Yaş	20 ve aşağısı	82	60,3	78	57,4	160	66,9
	21 - 23	45	33,1	19	14,0	64	26,8
	24 ve yukarısı	9	6,6	6	4,4	15	6,3
Cinsiyet	Kız	81	59,6	90	66,2	171	71,5
	Erkek	55	40,4	13	9,6	68	28,5
Öğretim Şekli	Örgün Öğretim	67	49,3	54	39,7	121	50,6
	İkinci Öğretim	69	50,7	49	36,0	118	49,4

Öğrencilerin Sosyal Karşılaştırma Ölçeğine verdiği yanıtlar incelendiğinde (Tablo 2) büyük bir çoğunluğun 6 basamaklı ölçekte 4 ve üzerinde cevaplar verdiği görülmektedir.

Tablo 2. Sosyal Karşılaştırma Ölçeğine verilen yanıtların dağılımı

	SKÖ'ye verilen puanlar				Ort ± ss
	?3		?4		
	n	%	n	%	
Yetersiz	27	11,3	212	88,7	4,69 ± 0,96
Beceriksiz	14	5,9	225	94,1	5,15 ± 0,99
Başarısız	18	7,5	221	92,5	4,78 ± 0,86
Sevilmeyen biri	7	2,9	232	97,1	5,38 ± 0,87
İçedönük	63	26,4	176	73,6	4,33 ± 1,42
Yalnız	31	13,0	208	87,0	4,96 ± 1,25
Dışta bırakılmış	12	5,0	227	95,0	5,34 ± 1,04
Sabırsız	91	38,1	148	61,9	3,92 ± 1,73
Hoşgörüsüz	12	5,0	227	95,0	5,34 ± 0,98
Söyleneni yapan	23	9,6	216	90,4	4,69 ± 1,02
Korkak	18	7,5	221	92,5	4,89 ± 1,04
Kendine güvensiz	14	5,9	225	94,1	5,09 ± 0,96
Çekingen	44	18,4	195	81,6	4,45 ± 1,29
Dağımk	53	22,2	186	77,8	4,60 ± 1,57
Pasif	18	7,5	221	92,5	4,96 ± 1,04
Kararsız	54	22,6	185	77,4	4,45 ± 1,42
Antipatik	16	6,7	223	93,3	5,19 ± 0,99
Boyun eğici	17	7,1	222	92,9	5,10 ± 1,15

SKÖ'nin maddelerine göre öğrencilerin karşılaştırılması için korelasyon analizi yapılmıştır. Tablo 3'te sonuçları verilen analize göre maddeler arasında genellikle pozitif yönlü düşük veya orta düzeyde ilişkiler saptanmıştır. Buna göre “dışta bırakıldığını söyleyenler aynı zamanda “sevilmeyen biri” olduklarını ($r=0,446$, $p<0,01$) belirtmektedirler. Benzer şekilde, “kendine güvensiz” olanlar kendilerini “korkak” ($r=0,405$, $p<0,01$), “pasif” ($r=0,455$, $p<0,01$) ve “boyun eğici” ($r=0,412$, $p<0,01$) olarak nitelemişlerdir. Bununla birlikte “pasif” olduklarını düşünenler ile “çekingenlik” arasında ($r=0,452$, $p<0,01$) ve “antipatik” olma ile “sevilmeyen biri” olma arasında da ($r=0,411$, $p<0,01$) orta düzey bir ilişki bulunmuştur.

Tablo 3. SKÖ'nün korelasyon sonuçları

	Yetersiz	Beceriksiz	Başarısız	Sevilmeyen biri	İçedönük	Yalnız	Dişta barakalmıs	Sabrsız	Hogörüsüz	Söylenenii yapan	Korkak	Kendine güvensiz	Çekingen	Dağmık	Pasif	Kararsız	Antipatik	Boyun eğici		
Yetersiz	1																			
Beceriksiz	0,271**	1																		
Başarısız	0,348**	0,391**	1																	
Sevilmeyen biri	0,309**	0,196**	0,285**	1																
İçedönük	0,206**	0,044	0,127	0,259**	1															
Yalnız	0,163	0,196**	0,247**	0,383	0,397**	1														
Dişta barakalmıs	0,282	0,237**	0,253**	0,446**	0,297**	0,383**	1													
Sabrsız	0,102	0,089	0,073	-0,084	-0,102	-0,082	0,07	1												
Hogörüsüz	0,055	0,138*	0,253**	0,207**	-0,017	0,055	0,186**	0,318**	1											
Söylenenii yapan	0,175**	0,208**	0,202**	0,095	0,129*	0,199**	0,023	0,033	0,201**	1										
Korkak	0,278	0,139*	0,279**	0,117	0,238**	0,287**	0,193	0,000	0,052	0,050	1									
Kendine güvensiz	0,381**	0,371*	0,376**	0,190*	0,270**	0,293**	0,185	0,118	0,127	0,167**	0,405**	1								
Çekingen	0,189**	0,086	0,189**	0,164	0,566**	0,370**	0,276**	-0,056	0,064	0,105	0,342**	0,376**	1							
Dağmık	0,124	0,346*	0,223**	0,090	0,092	0,098	0,112	0,111	0,202**	0,208**	0,088	0,229**	-0,015	1						
Pasif	0,156*	0,282**	0,329**	0,283**	0,392**	0,371**	0,378**	-0,092	0,172**	0,204**	0,283**	0,455**	0,452**	0,212**	1					
Kararsız	0,223	0,342**	0,276**	0,134	0,036	0,158**	0,177	0,213**	0,102	0,241	0,216	0,356**	0,067	0,205**	0,285**	1				
Antipatik	0,163*	0,201*	0,168**	0,411**	0,247**	0,225**	0,313**	-0,136*	0,147	0,055	0,089	0,181**	0,161*	0,036	0,336**	0,187**	1			
Boyun eğici	0,235**	0,209**	0,335**	0,247**	0,288**	0,261**	0,299**	-0,148*	0,052	0,215**	0,298**	0,412**	0,276**	0,165*	0,398**	0,283**	0,298**	1		

** p<0,05 *** p<0,01

Program farkına göre Sosyal Karşılaştırma Ölçeğine verilen yanıtların dağılımına bakıldığında sadece “yetersiz” maddesinde teknik ve sosyal programlar arasında anlamlı bir fark tespit edilmiştir ($p=0,000$). Buna göre teknik program öğrencileri kendilerini sosyal program öğrencilerine göre daha “yetersiz” hissetmektedirler. (Tablo4).

Tablo 4. Program farkına göre Sosyal Karşılaştırma Ölçeğine verilen yanıtların dağılımı

	Program			p
	Sosyal (n =136, %56,9)	Teknik (n=103, %43,1)	Toplam	
	Ort. ± ss	Ort. ± ss	Ort. ± ss	
Yetersiz	4,88 ± 0,95	4,44 ± 0,94	4,69 ± 0,96	0,001
Beceriksiz	5,25 ± 0,92	5,03 ± 1,06	5,15 ± 0,99	0,105
Başarısız	4,86 ± 0,84	4,67 ± 0,87	4,78 ± 0,86	0,092
Sevilmeyen biri	5,40 ± 0,82	5,35 ± 0,94	5,38 ± 0,87	0,882
İçedönük	4,43 ± 1,38	4,19 ± 1,46	4,33 ± 1,42	0,259
Yalnız	4,97 ± 1,22	4,94 ± 1,30	4,96 ± 1,25	0,932
Dışta bırakılmış	5,32 ± 1,09	5,38 ± 0,97	5,34 ± 1,04	0,737
Sabırsız	3,92 ± 1,68	3,92 ± 1,81	3,92 ± 1,73	0,898
Hoşgörüsüz	5,29 ± 1,05	5,41 ± 0,87	5,34 ± 0,98	0,568
Söylenen yapan	4,75 ± 0,92	4,62 ± 1,14	4,69 ± 1,02	0,456
Korkak	4,92 ± 1,09	4,84 ± 0,97	4,89 ± 1,04	0,309
Kendine güvensiz	5,14 ± 0,93	5,02 ± 1,00	5,09 ± 0,96	0,358
Çekingen	4,48 ± 1,29	4,41 ± 1,30	4,45 ± 1,29	0,618
Dağımk	4,58 ± 1,63	4,63 ± 1,49	4,60 ± 1,57	0,933
Pasif	5,02 ± 0,94	4,87 ± 1,17	4,96 ± 1,04	0,576
Kararsız	4,50 ± 1,42	4,39 ± 1,42	4,45 ± 1,42	0,504
Antipatik	5,18 ± 1,01	5,20 ± 0,97	5,19 ± 0,99	0,989
Boyun eğici	5,13 ± 1,22	5,06 ± 1,06	5,10 ± 1,15	0,246

* Mann-Whitney U Test uygulanmıştır.

Tablo 5’te yaş gruplarına göre SKÖ’ye verilen yanıtların dağılımı verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda 3 yaş grubu arasında sadece “sabırsızlık” ($p=0,006$) ve “kendine güvensizlik” ($p=0,043$) maddelerinde anlamlı bir farklılık elde edilmiştir. Bu farklılığın hangi yaş grupları arasında olduğunun tespit edilmesi için yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda 20 yaş ve aşağısında olanlar kendilerini 21-23 yaş grubuna göre daha “sabırsız” ve “kendine güvensiz” buldukları görülmüştür. Diğer yaş grupları ile ilgili olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Tablo 5. Yaş gruplarına göre Sosyal Karşılaştırma Ölçeğine verilen yanıtların dağılımı

	Yaş Grupları				p
	20 ve aşağısı (n =160, % 66,9)	21 - 23 (n =64, %26,8)	24 ve yukarısı (n =14, %6,3)	Toplam	
	Ort. ± ss	Ort. ± ss	Ort. ± ss	Ort. ± ss	
Yetersiz	4,64 ± 0,93	4,77 ± 1,03	4,80 ± 1,08	4,69 ± 0,96	0,499
Beceriksiz	5,12 ± 0,97	5,23 ± 0,92	5,20 ± 1,42	5,15 ± 0,99	0,417
Başarısız	4,75 ± 0,85	4,86 ± 0,83	4,73 ± 1,10	4,78 ± 0,86	0,600
Sevilmeyen biri	5,48 ± 0,74	5,14 ± 1,14	5,4 ± 0,63	5,38 ± 0,87	0,100
İçedönük	4,38 ± 1,32	4,11 ± 1,63	4,73 ± 1,33	4,33 ± 1,42	0,371
Yalnız	5,01 ± 1,21	4,86 ± 1,3	4,87 ± 1,51	4,96 ± 1,25	0,700
Dışta bırakılmış	5,39 ± 0,98	5,19 ± 1,23	5,53 ± 0,52	5,34 ± 1,04	0,529
Sabırsız	3,69 ± 1,71	4,44 ± 1,70	4,20 ± 1,78	3,92 ± 1,73	0,006
Hoşgörüsüz	5,33 ± 0,96	5,28 ± 1,11	5,73 ± 0,46	5,34 ± 0,98	0,268
Söyleneni yapan	4,80 ± 0,94	4,47 ± 1,14	4,53 ± 1,13	4,69 ± 1,02	0,177
Korkak	4,85 ± 1,04	5,02 ± 1,06	4,73 ± 0,88	4,89 ± 1,04	0,256
Kendine güvensiz	4,99 ± 0,96	5,25 ± 0,96	5,40 ± 0,83	5,09 ± 0,96	0,043
Çekingen	4,45 ± 1,19	4,39 ± 1,51	4,67 ± 1,45	4,45 ± 1,29	0,669
Dağınık	4,54 ± 1,59	4,75 ± 1,48	4,67 ± 1,76	4,60 ± 1,57	0,592
Pasif	4,90 ± 1,05	4,98 ± 1,08	5,47 ± 0,74	4,96 ± 1,04	0,097
Kararsız	4,34 ± 1,41	4,69 ± 1,40	4,67 ± 1,54	4,45 ± 1,42	0,115
Antipatik	5,25 ± 0,92	4,98 ± 1,19	5,47 ± 0,52	5,19 ± 0,99	0,333
Boyun eğici	5,08 ± 1,19	5,06 ± 1,14	5,53 ± 0,64	5,10 ± 1,15	0,371

* Kruskal Wallis Testi uygulanmıştır.

SKÖ'ye verilen yanıtların cinsiyete göre dağılımlarına bakıldığında kızların daha "yetersiz" (p=0,000), "kararsız" (p=0,011) ve daha "korkak" (p=0,046) erkeklerin ise daha "hoşgörüsüz" (p=0,028) ve daha "dağınık" (p=0,003) hissettikleri tespit edilmiştir. (Tablo 6).

Tablo 6. Cinsiyete göre Sosyal Karşılaştırma Ölçeğine verilen yanıtların dağılımı

	Cinsiyet			p
	Kız (n =171, %71,5)	Erkek (n =68, %28,5)	Toplam	
	Ort. ± ss	Ort. ± ss	Ort. ± ss	
Yetersiz	4,52 ± 0,92	5,10 ± 0,95	4,69 ± 0,96	0,000
Beceriksiz	5,15 ± 0,96	5,18 ± 1,06	5,15 ± 0,99	0,564
Başarısız	4,75 ± 0,85	4,85 ± 0,87	4,78 ± 0,86	0,320
Sevilmeyen biri	5,39 ± 0,81	5,37 ± 1,02	5,38 ± 0,87	0,547
İçedönük	4,40 ± 1,40	4,13 ± 1,44	4,33 ± 1,42	0,157
Yalnız	5,03 ± 1,16	4,78 ± 1,44	4,96 ± 1,25	0,353
Dışta bırakılmış	5,38 ± 0,98	5,25 ± 1,18	5,34 ± 1,04	0,534
Sabırsız	3,79 ± 1,77	4,25 ± 1,61	3,92 ± 1,73	0,072
Hoşgörüsüz	5,43 ± 0,90	5,13 ± 1,13	5,34 ± 0,98	0,028
Söyleneni yapan	4,71 ± 1,03	4,65 ± 0,99	4,69 ± 1,02	0,424
Korkak	4,81 ± 1,04	5,07 ± 1,01	4,89 ± 1,04	0,046
Kendine güvensiz	5,04 ± 0,98	5,22 ± 0,91	5,09 ± 0,96	0,157
Çekingen	4,51 ± 1,24	4,28 ± 1,41	4,45 ± 1,29	0,313
Dağınık	4,78 ± 1,49	4,15 ± 1,67	4,60 ± 1,57	0,003
Pasif	4,96 ± 1,10	4,96 ± 0,90	4,96 ± 1,04	0,583
Kararsız	4,32 ± 1,44	4,79 ± 1,32	4,45 ± 1,42	0,011
Antipatik	5,15 ± 1,02	5,31 ± 0,92	5,19 ± 0,99	0,214
Boyun eğici	5,19 ± 1,02	4,88 ± 1,41	5,10 ± 1,15	0,240

* Mann-Whitney U Test uygulanmıştır.

Tablo 7’de öğrencilerin buldukları öğretim türüne göre SKÖ değerlerinin dağılımı verilmiştir. Tabloya bakıldığında örgün öğretim öğrencilerinin ikinci öğretimde okuyanlara göre kendilerini daha “yetersiz” (p=0,000), “beceriksiz” (p=0,015), “başarısız” (p=0,011), “yalnız” (p=0,022), “kendine güvensiz” (p=0,023), “çekingen” (p=0,039), “kararsız” (p=0,003) ve “boyun eğici” (p=0,003) olarak görmektedirler.

Tablo 7. Öğretim türüne göre Sosyal Karşılaştırma Ölçeğine verilen yanıtların dağılımı

	Öğretim Türü			p
	Örgün Öğretim (n =121, %50,6)	İkinci Öğretim (n =118, %49,4)	Toplam	
	Ort. ± ss	Ort. ± ss	Ort. ± ss	
Yetersiz	4,46 ± 0,98	4,92 ± 0,90	4,69 ± 0,96	0,000
Beceriksiz	5,02 ± 1,02	5,30 ± 0,95	5,15 ± 0,99	0,015
Başarısız	4,63 ± 0,90	4,93 ± 0,78	4,78 ± 0,86	0,011
Sevilmeyen biri	5,38 ± 0,83	5,38 ± 0,91	5,38 ± 0,87	0,669
İçedönük	4,26 ± 1,35	4,39 ± 1,48	4,33 ± 1,42	0,325
Yalnız	4,79 ± 1,28	5,13 ± 1,20	4,96 ± 1,25	0,022
Dışta bırakılmış	5,28 ± 1,03	5,41 ± 1,04	5,34 ± 1,04	0,125
Sabırsız	3,78 ± 1,69	4,07 ± 1,78	3,92 ± 1,73	0,151
Hoşgörüsüz	5,26 ± 1,06	5,42 ± 0,88	5,34 ± 0,98	0,210
Söyleneni yapan	4,60 ± 1,00	4,79 ± 1,03	4,69 ± 1,02	0,110
Korkak	4,80 ± 1,08	4,97 ± 0,98	4,89 ± 1,04	0,223
Kendine güvensiz	4,96 ± 0,98	5,22 ± 0,93	5,09 ± 0,96	0,023
Çekingen	4,26 ± 1,36	4,64 ± 1,19	4,45 ± 1,29	0,039
Dağımk	4,60 ± 1,51	4,61 ± 1,63	4,60 ± 1,57	0,679
Pasif	4,84 ± 1,10	5,08 ± 0,97	4,96 ± 1,04	0,105
Kararsız	4,22 ± 1,40	4,69 ± 1,41	4,45 ± 1,42	0,003
Antipatik	5,17 ± 0,93	5,22 ± 1,06	5,19 ± 0,99	0,366
Boyun eğici	5,01 ± 1,11	5,19 ± 1,19	5,10 ± 1,15	0,047

* Mann-Whitney U Test uygulanmıştır.

3. SONUÇ

Genel olarak ankete katılan öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun program karşılaştırması yapmadan girişimci kişilik özellikleri taşımakta oldukları görülmektedir.

Program karşılaştırması yapıldığında ise sadece 'yetersiz' özelliğinde anlamlı bir farklılık çıkmıştır. Buna göre, teknik program öğrencileri kendilerini daha yetersiz hissetmektedir. Bunun sebebi, teknik programlarda girişimciliğe yönelik daha az derslerin veriliyor olması, teknik alt yapının hala yetersiz olması ve girişimci

kişilik eğilimi açısından bakıldığında, teknik program öğrencilerinin ara eleman olarak istihdam şanslarının sosyal programlara göre daha yüksek olduğunu düşünüyor olmaları şeklinde yorumlanabilir.

20 yaş altında olanlar, 21-23 yaş grubundakilere göre, daha sabırsız ve kendine güvensiz hissetmektedir.

Cinsiyete göre dağılımlara bakıldığında, kızlar daha yetersiz, kararsız ve korkak, erkekler ise daha hoşgörüsüz ve dağınıktırlar.

Örgün öğretim öğrencileri ise, II.öğretim öğrencilerine göre, yetersiz, beceriksiz, başarısız, yalnız, kendine güvensiz, çekingen, kararsız ve boyun eğici özellik taşımaktadırlar.

Sonuç olarak, sosyal programda okuyanlar ile öğrencilerin genelinde 20 yaş üstünde olan, erkek ve ikinci öğretimde okuyan öğrencilerin girişimci kişilik eğilimleri olumlu yönde daha anlamlı çıkmıştır.

KAYNAKLAR

Bayat, Bülent. *Bireylerin Benlik Algısı Sistemi ve Bu Sistemin Davranışlar Üzerindeki Rolü*, Kamu-İş, 7:2, 2003.

Çakmak, Zeki, Hakan Kara. *Yöneticilerde Benlik Algılamalarının Belirlenmesi: Sanayi Örgütlerinde Bir Araştırma*, Dumlupınar Üniversitesi SB Dergisi, Sayı:30, 2011.

Demirtaş, Andaç, *Sosyal Kimlik Kuramı, Temel Kavram ve Varsayımlar*, İletişim: Araştırmaları, 1:1, 2003.

Erözkan, Atılgan. *Lise Öğrencilerinin Sosyal Karşılaştırma ve Depresyon Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi*, Muğla Üniversitesi SBE Dergisi. Sayı:13, 2004.

Giordano, Caterina, Joanne Wood, John Mihela. *Depressive Personality Styles, Dysphoria and Social Comparisons In Everyday Life*, Journal Of Personality and Social Psychology, 79:3, 2000.

Güney, Salih. *Davranış Bilimleri*, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım, 3. Baskı, 2006.

Joiner, Thomas. '*Self-Verification Theory As A Vulnerability To Depression Theory*', Journal Of Abnormal Psychology,104:5, 1995.

Kara, Hakan. Yönetim Biliminin Düşünce İzleri, Kütahya, Üç Mart Baskı Merkezi, 2009.

Kaya, Alp Giray, Ali Gitmez. '*Yaşam Kalitesi ve Yoksulluk: İzmir Örnekleme*', I. Psikoloji Lisansüstü Öğrencileri Kongresi, 2007.

Lockwood, Penelope, Ziva Kunda. '*Superstars and Me: Predicting The Impact Of Role Models On The Self*', Journal Of Personality and Social Psychology, 73:, 1997.

Öksüz, Ergün, Malhan, Simten. '*Sosyal Karşılaştırma Ölçeğinin Güvenirlilik ve Geçerlilik Analizi*', VI.Ulusal Aile Hekimliği Kongresi, Bursa, 2004.

Swallow, Steve, Nicholas Kuiper. '*Social Comparison and Negative Self-Evaluations: An Application To Depression*', Clinical Psychology Review 8:, 1988.

Tutar, Hasan, Mehmet Altınöz, Demet Çakıroğlu. '*İşgörenlerin Kendilik Algularının Bireysel Özellikler Bakımından Değerlendirilmesi*', Selçuk Üniversitesi SBE Dergisi, Sayı:21, 2009.

Yılmaz, Ercan ve Ali Murat Sünbül. '*Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeğinin Geliştirilmesi*', Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Sayı:21, 2009.

<http://notoku.com/sosyal-kiyaslama-teorisi>